

2. Koncepce počítačové a informační gramotnosti

2.1 Vymezení počítačové a informační gramotnosti

V odborné literatuře je bohatě zdokumentováno používání pojmů vztahujících se k počítačové a informační gramotnosti, která je vnímána jako souhrn schopností potřebných pro život v informační společnosti. Vývoj teoretických konceptů počítačové a informační gramotnosti však vedl k množení definic, které se často vzájemně překrývají (Bawden, 2001). Livingstone et al. (2008) si všimli, že zatímco někteří autoři vymýšlejí pro charakterizování těchto údajně nových dovedností nové pojmy (např. digitální, kybernetická, internetová nebo síťová gramotnost), jiní naopak zdůrazňují kontinuitu mezi starými a novými dovednostmi rozšířením zavedených pojmů jako mediální gramotnost nebo gramotnost obecně o nové aspekty, které souvisejí s digitálními technologiemi.

Při přípravě studie ICILS bylo třeba rozhodnout, zda bude definice počítačové a informační gramotnosti stavět na nových kompetencích, nebo bude spíše zdůrazňovat souvislost s těmi stávajícími. Autoři studie se nakonec přiklonili k druhé možnosti. Vycházeli z dostupné literatury o gramotnostech souvisejících s ICT, přitom však měli na paměti dva základní předpoklady: (1) šetření ICILS se bude zaměřovat na děti ve školním věku a (2) bude zadáváno prostřednictvím počítačů a bude klást důraz na používání počítačů. Třebaže koncepce ICILS byla vypracována nezávisle na vzdělávacích cílech zúčastněných zemí, shoduje se s tím, co by podle Lampeho et al. (2010) mělo být prioritou technologicky zprostředkovaného vzdělávání pro žáky středních škol: vyhledávání a kombinování relevantních zdrojů, spojování se s lidmi do sítí a vyjadřování vlastních názorů prostřednictvím online systémů.

Koncept informační gramotnosti byl původně vyvinut v oborech knihovnictví a psychologie (Bawden, 2001; Church, 1999; Homann, 2003; Marcum, 2002) a zdůrazňoval tyto dovednosti: identifikování informačních potřeb, vyhledávání informací a posuzování kvality informací (Catts a Lau, 2008; Livingstone et al., 2008; UNESCO, 2003). Novější definice přidávají ještě dovednost přetváření získaných informací a jejich využívání ke sdělování myšlenek (Catts a Lau, 2008; Peters, 2004).

Koncepty počítačové gramotnosti ve vzdělávání se typicky soustředí nikoli na programování (nebo na syntax programovacích jazyků), ale na deklarativní a procedurální